

บทคัดย่อ

“โครงการวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินย่านวัดเกต โดยความร่วมมือของภาคประชาชน” เกิดมาจากช่องว่างทางด้านความรู้เรื่องการวางผังเมืองระหว่างภาคราชการกับภาคประชาชนย่านวัดเกต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการวางผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ฉบับที่ 3 ที่กำหนดโซนการใช้ที่ดินของย่านวัดเกต ให้เป็นประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นสูงซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวัดเกต อีกทั้งไม่เปิดโอกาสให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการวางผังเมือง นำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการใช้ที่ดินได้

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ (1) เพื่อออกแบบวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินของย่านวัดเกตโดยความร่วมมือของภาคประชาชนและเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากภาพถ่ายทางอากาศหลายช่วงเวลา (2) เพื่อให้มีปฏิบัติการการวางแผนพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพในเรื่องระบบสาธารณูปโภค ถนน ทางระบายน้ำ ป้าย อาคารบ้านเรือน พื้นที่ริมน้ำปิง (3) การนำเอาผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับผลงานวิจัยที่ผ่านมาเพื่อสร้างความรู้ใหม่ที่มีความเหมาะสมกับชุมชนวัดเกต โดยใช้แนวคิดเรื่องการวางผังเมืองแบบผสมผสานภายใต้กลไกความร่วมมือระหว่างประชาชน ภาคราชการและนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่

วิธีการศึกษาวิจัยของโครงการนี้ประกอบด้วยการสำรวจจริงวัดพื้นที่ การออกแบบวางผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน การสำรวจภาคสนาม และการแปลภาพถ่ายทางอากาศร่วมกับการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผลของการศึกษาวิจัยได้แบบแปลนแผนผังการพัฒนาถนนเจริญราษฎร์และผังการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมปิง นอกจากนี้ยังได้ฐานข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินพร้อมแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน 4 ช่วงเวลา (2511, 2528, 2545 และ 2556) ซึ่งจัดเป็นข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพในการวางและจัดทำผังเฉพาะที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับงานวิจัยชุดอื่นของโครงการ “ การพัฒนาคุณค่าของอัตลักษณ์ทางกายภาพและสังคมวัฒนธรรมบนความร่วมมือเพื่อนำไปสู่พิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตย่านวัดเกตเมืองเชียงใหม่” และยังสามารถนำไปศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดินกับมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความหลากหลายทางด้านศาสนาของย่านวัดเกตได้อีกด้วย

ABSTRACT

The “Collaboration for Land Use Planning Project in Wat Ket Area” developed from the gap of knowledge in urban planning between the governments and Wat Ket residents. Land use zoning in Wat Ket was designated as the commercial zone and high density residential area in the third revision of Chiang Mai Comprehensive Plan, with little attention on the geographical, social and cultural characteristics of the area. As a result, productive land decreased while the built-up land increased, leading to social conflicts and other land related problems. The lack of participation from local residents during planning is another issue that leads to the unsustainable urban planning.

This research project has three main objectives: (1) To design a specific land use plan by the collaboration from Wat Ket people as well as to analyze land use change in Wat Ket area from time series aerial photographs ; (2) To develop infrastructure, road, drainage, buildings and area on the Ping Riverside; and, (3) To create new and suitable knowledge with the outcome from previous research projects by applying Hybrid Urban Planning concept, which is based on collaboration between people, governments and academics from local institutes.

This research methods are based on cadastral surveying, field surveying, interviewing and photo recording. It also applied time series aerial photographs and a geographic information system (GIS) in analyzing land use change in Wat Ket area. Results are the Charoenrat road development plan and Ping Riverside plan. In addition, land use change database and land use maps in four years (1968, 1985, 2002 and 2013) are output that can be used as the basic physical data for making the “specific plan” of Wat Ket. Output can be linked with other research components in the “Development of Unique Physical and Socio-Cultural Identity for Living Museum in Wat Ket Area, Chiang Mai City” project. It can also be used for studying the relationship between economic, physical-cultural dimensions of Wat Ket.